

Programi stručnog usavršavanja u Arhivu grada Budimpešte – iskustva polaznika

Zita Jukić i Ivana Čurik

Sudionici edukacije 2015. godine, preuzeto s Facebook stranice Arhiva grada Budimpešte

Kao polaznice stručnog usavršavanja namijenjenog arhivistima specijalnih vjerskih arhiva i arhivistima izvan Mađarske koje provodi Arhiv grada Budimpešte (mađ. Budapest Főváros Levéltára) svake godine želja nam je prikazati svim kolegama sadržaj i način izvođenja ovog edukacijskog programa. Ovaj program je započeo 2013. godine kada je Mađarsko nacionalno stručno povjerenstvo za digitalizaciju u arhivima završilo i prezentiralo svoj rad, a Arhiv odlučio edukacijom/radionicama ta znanja podijeliti sa što većim brojem stručnih djelatnika. Program se provodi pod pokroviteljstvom Nacionalnog fonda za kulturu Mađarske (mađ. Nemzeti Kulturális Alap). Mađarski sudionici su arhivisti specijalnih vjerskih arhiva, za koje se pretpostavlja da, zbog malog broja stručnih djelatnika u pojedinoj instituciji, nemaju jednake mogućnosti sudjelovati u usvajanju novih dostignuća, dok, s druge strane, pozvani arhivisti iz zemalja okruženja dolaze iz arhivističke populacije vrlo različite stručne prakse i stručnog okruženja.

Stručno usavršavanje provodi se godišnje sredinom listopada u Arhivu grada Budimpešte, u novoj zgradi izgrađenoj za potrebe Arhiva, koja se prostire na 23.440 m² korisne površine za smještaj 35.000 d/m arhivskog gradiva, a koja je otvorena za javnost 2004. godine. Nije slučajno ni to što je program stručnog usavršavanja za tako važnu arhivističku djelatnost ostvaren upravo u arhivu jedne lokalne samouprave. Naime, količina i značaj gradiva te interes istraživača i ostalih korisnika potaknuo je, što više, moglo bi se reći i prisililo vodstvo i djelatnike na pokretanje i primjenu korištenja novih tehnologija, dok je status – gradski arhiv – središnje gradske samouprave omogućio brže i efikasnije prilagođavanje novim pristupima pri

nabavi i primjeni novih tehnologija, nego što je to slučaj kod velikih sustava nacionalnih arhivskih mreža.

U listopadu 2013. godine održano je prvo stručno usavršavanje, koje je bilo podijeljeno u tri modula:

I. modul: Teorija i praksa digitalizacije u arhivu - sadržavao je tri predavanja o mađarskoj i međunarodnoj praksi digitalizacije arhivskog gradiva, jedinstvenom sustavu načela i zahtjeva digitalizacije o međunarodnim standardima i digitalizaciji slikovnih i pisanih izvora, te praktičnu radionicu digitalizacije na uređajima arhiva.

II. modul: Teorija i praksa izrade baze podataka- tri predavanja o izradi baza podataka s osvrtom na mogućnosti i uvjete uključenja u međunarodne projekte, o pitanjima upravljanja bazama podataka u različitim informatičkim sustavima i kako osigurati odgovarajući ishod projekta digitalizacije izradom standardiziranih sadržaja s mogućnošću dugoročnog očuvanja i korištenja, dok se na praktičnom dijelu pružala mogućnost rada na bazama podataka kao uslužnoj djelatnosti u arhivu.

III. modul: Teorija i praksa zaštite arhivskog gradiva (naime, ovdje bismo naglasili da se digitalizacija u Arhivu grada Budimpešte nalazi se u Odsjeku zaštite gradiva), kao organizacijske i funkcionalne cjeline – uz četiri predavanja o preventivnoj zaštiti arhivskog gradiva, prevenciji oštećenja uz niske materijalne troškove, o prepoznavanju već nastalih oštećenja, pregleda tehnologija popravaka oštećenog arhivskog gradiva i opasnosti nestručne intervencije pri zaštiti arhivskog gradiva u restauratorskoj radionici, polaznici imaju priliku isprobati i pojedine tehnike restauriranja i uvezivanja.

Rezultati stručnog usavršavanja analiziraju se pomoću anketa, koje su podijeljene polaznicima po završetku programa i putem kojih su polaznici mogli iskazati i svoje posebne zahtjeve.

Sljedeći ciklus usavršavanja, u listopadu 2014. godine, nadogradnja je prethodnog programa, uz prilagodbu i uključivanje posebnih zahtjeva polaznika pa je stoga omjer teorijskih predavanja promijenjen u korist praktičkog rada. Tako su u šest modula obrađene sljedeće teme:

Arhiv grada
Budimpešte
© BFL

Arhivska
čitaonica
© BFL

- I. modul: Izrada baze podataka, SDB, OCR, arhiviranje i spašavanje digitalnih cjelina, njihova publikacija (predavanje);
- II. modul: Vježbe konzervacije, preventivna zaštita gradiva, faze laboratorijskih radova (radionica);
- III. modul: Digitalizacija mikrofilmova (radionica);
- IV. modul: Digitalizacija planova i nacрта, audio-vizualnog gradiva (radionica);
- V. modul: Skeniranje velikih količina spisa i OCR (radionica);
- VI. modul: Digitalizacija svezaka (radionica).

S obzirom da je arhiv opremljen svom mogućom suvremenom opremom za sve navedene poslove, prvenstveno zahvaljujući uspješno provedenim aplikacijama na europske fondove, polaznici su uz upute i nadzor voditelja imali prilike isprobati rad na navedenim uređajima.

Sljedeći ciklus usavršavanja, 2015. godine, također se sastojao od šest modula i to dva teorijska i četiri praktična sa sljedećim temama:

- I. modul: Mogućnosti prijave na mađarske i međunarodne natječaje. Predstavljanje projekta CO:OP (predavanje);
- II. modul: Izrada arhivskih i obavijesnih pomagala u papirnatom obliku. Elektronična pomagala u Arhivu grada Budimpešte (predavanje);
- III. modul: Planiranje, izrada i publikacija baze podataka (radionica);
- IV. modul: Arhivska pedagogija (radionica), tema se također pojavila kao zahtjev polaznika, sukladno suvremenim trendovima struke;
- V. modul: Elektronička pomagala u Arhivu grada Budimpešte (radionica);
- VI. modul: Zaštita gradiva: restauracija, konzervacija (radionica).

Na stručnom usavršavanju većinom sudjeluju arhivski djelatnici, koji su počeli s prvim tečajem, no tijekom godina interes je bio većim pa je, slijedom toga, i broj sudionika stalno rastao. Ta činjenica je i pred organizatore postavila nove izazove, kako bi oni koji sudjeluju od početka mogli sustavno unaprijediti svoja znanja, a novopridošli su polaznici mogli

nadoknaditi propušteno i ravnopravno se uključiti u rad.

Tako je 2016. godine stručno usavršavanje bilo podijeljeno na dvije skupine, od kojih je svaka sadržavala po tri modula, a polaznici su mogli birati između dva osnovna programa. Ova vrsta subspecializacije ponudila je nastavak programa digitalizacije i izrade baze podataka te zaštite, restauracije i konzervacije arhivskoga gradiva. Oba programa su bila praktičnog karaktera, dakle, u obliku radionice. Mi smo tom prigodom odabrale ovu potonju temu i u okviru toga prisustvovala smo usavršavanju u sljedećim modulima:

- I. modul: Vježbe zaštite arhivskog gradiva;
- II. modul: Vježbe restauriranja arhivskog gradiva;
- III. modul: Vježbe konzervacije arhivskog gradiva.

Izuzetno i jedinstveno je bilo iskustvo posjeta tvrtki koja se bavi uslugom interventnog otklanjanja i uništavanja plijesni na velikim količinama stradalog gradiva. ■

INFO

Budapest City Archives | Budapest Főváros Levéltára. URL: <http://www.bparchiv.hu/en/18>

Nemzeti Kulturális Alap. URL: <http://www.nka.hu/>

The creative archives' and users' network. URL: <http://coop-project.eu/>

Facebook stranica Arhiva grada Budimpešte.

URL: <https://www.facebook.com/budapestleveltar/photos/a.157024817663606.30872.149721998393888/1054608347905244/?type=3&theater>

